

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství
Hasičského záchranného sboru ČR

ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ A KRIZOVÝCH SITUACÍ

Příručka pro starosty obcí
a
referenty prevence Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Praha 2006

**MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství
Hasičského záchranného sboru ČR**

ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ A KRIZOVÝCH SITUACÍ

**Příručka pro starosty obcí
a
referenty prevence Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska**

Praha 2006

© MV - generální ředitelství HZS ČR

ISBN 80-86640-64-7

Obsah

Úvod	5
Definice základních pojmů	6
I Řešení mimořádných událostí	6
1 Příprava obce na mimořádné události	7
2 Podíl obce na provádění záchranných a likvidačních prací	8
3 Ochrana obyvatelstva	13
4 Finanční zabezpečení	17
II Řešení krizových situací	18
1 Příprava obce na řešení krizových situací	18
2 Řešení krizové situace po vyhlášení krizového stavu	19
Přílohy	
1. Zvláštnosti provádění evakuace v rámci povodňové ochrany	23
2. Zvláštnosti provádění evakuačních opatření v okolí jaderných zařízení	24
3. Obsahové zaměření a doporučené formy přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí v podmínkách obce	25

Úvod

Česká republika se člení na územní samosprávné celky. Základními územními samosprávnými celky jsou obce, jejichž postavení, pravomoci a úkoly stanovuje zákon o obcích. Stěžejním úkolem obce je péče o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Obec spravuje své záležitosti samostatně - samostatná působnost nebo v přenesené působnosti. Za přenesenou působnost se považuje státní správa, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánům obce. Pro oblast řešení požární ochrany, mimořádných událostí a krizových situací jsou povinnosti stanoveny orgánům obce, zejména starostovi obce a obecnímu úřadu:

- Zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů
- Zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (**řešení mimořádných událostí**)
- Zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů (**řešení krizových situací**)

Řešení mimořádných událostí a krizových situací navazuje na povinnosti uložené obci na úseku požární ochrany v samostatné působnosti; obec:

- zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů obce, která provádí hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech,
- členům jednotky sboru dobrovolných hasičů obce za hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech v mimopracovní době poskytuje odměnu,
- udržuje akceschopnost jednotky sboru dobrovolných hasičů obce,
- zabezpečuje odbornou přípravu členů jednotky sboru dobrovolných hasičů obce,
- zabezpečuje materiální a finanční potřeby jednotky sboru dobrovolných hasičů obce a požární ochrany,
- zabezpečuje a hradí pro členy jednotky sboru dobrovolných hasičů obce preventivní zdravotní prohlídky,
- zabezpečuje výstavbu a údržbu objektů požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení zejména pro potřeby svého územního obvodu,
- zabezpečuje zdroje vody pro hašení požárů a jejich trvalou použitelnost a stanoví další zdroje vody pro hašení požárů a podmínky pro zajištění jejich trvalé použitelnosti,
- organizuje preventivně výchovnou činnost,
- zpracovává stanovenou dokumentaci požární ochrany,
- obecně závaznými vyhláškami vydává požární řád obce a stanoví podmínky k zabezpečení požární ochrany při akcích, kterých se zúčastní větší počet osob.

Obec plní v neposlední řadě v objektech, které vlastní a spravuje, obdobné povinnosti, jaké jsou uloženy zákonem o požární ochraně právními osobám a podnikajícími fyzickými osobám, ale tato problematika je řešena v jiné příručce.

Definice základních pojmů

Mimořádnou událostí se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Ochranou obyvatelstva se rozumí plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.

Integrovaný záchranný systém - koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Záchrannými pracemi se rozumí činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jeho příčin.

Likvidačními pracemi se rozumí činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

Mimořádná událost, krizová situace, krizový stav

Při vzniku mimořádné události mohou nastat dvě situace. Ta první je charakterizovaná tím, že vzniklou mimořádnou událost lze zvládnout běžnými (standardními) opatřeními státu, tj. vyčleněnými výkonnými složkami, zdroji a prostředky v souladu s platnými právními předpisy. V praxi to znamená s využitím sil a prostředků integrovaného záchranného systému. Za této situace není vyhlášen žádný z krizových stavů. Ta druhá je charakterizovaná tím, že mimořádná událost vyvolala takovou situaci, kdy bylo nutné vyhlásit jeden z krizových stavů a bylo třeba použít nadstandardních opatření státu, tj. omezit na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu práva zaručená Listinou základních práv a svobod a použít nadstandardní zdroje, síly a prostředky k řešení vzniklé situace. Právě takováto situace je označována jako situace krizová. Zjednodušeně lze říci, že krizová situace na základě mimořádné události vzniká, kdežto krizový stav je vyhlášen.

I. Řešení mimořádných událostí

Obecní úřad v rámci přenesené působnosti, v souvislosti s řešením mimořádných událostí, především:

- **organizuje přípravu obce na mimořádné události,**
- **podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací,**
- **zajišťuje ochranu obyvatelstva** (zejména varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím), podílí se na zajištění nouzového přežití obyvatel obce.

1. Příprava obce na mimořádné události

Obecní úřad při přípravě na mimořádné události:

1.1 Poskytuje podklady a informace hasičskému záchrannému sboru kraje, které jsou potřebné ke zpracování havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu. Jsou to zejména:

- charakteristika území obce (geografické, demografické a klimatické informace, popis infrastruktury),
- podklady do plánů konkrétních činností (havarijních, povodňových a krizových plánů a budou se týkat zejména zajištění varování a poskytování tísňových informací, evakuace, ukrytí osob před hrozícím nebezpečím a zajištění nouzového přežití obyvatel obce),
- písemné dohody, které starosta obce předem sjednal s právníckými a fyzickými osobami, podnikajícími fyzickými osobami o způsobu a rozsahu osobní nebo věcné pomoci pro potřebu záchranných a likvidačních prací,
- možnosti k poskytnutí plánované pomoci na vyžádání (obec má povinnost poskytnout tuto pomoc v mezích své působnosti, a pokud by tím vážně neohrozily plnění vlastních závažnějších úkolů. Poskytování plánované pomoci na vyžádání se zahrnuje do poplachového plánu IZS).

1.2 Seznamuje právnícké a fyzické osoby v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi a ochranou obyvatelstva

- při plnění tohoto úkolu obecní úřad vychází z analýzy možného ohrožení (výpisu z havarijního plánu kraje a vnějšího havarijního plánu) a využívá k tomu především odborníky z HZS kraje a ostatních složek IZS,
- používá k tomu širokou škálu forem a metod (školení, besedy, semináře, pracovní porady, tiskoviny, ukázky).

1.3 Provádí přípravu obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí

- obecní úřad, na základě analýzy možného ohrožení (výpisu z havarijního plánu kraje a vnějšího havarijního plánu), zvolí obsah a formy přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí (ukázky, instruktáže, tiskoviny, letáky, místní rozhlas, místní kabelovou televizi, exkurze, přednášky s besedou), zvolí termín akce, zabezpečí lektory a potřebný materiál (v součinnosti se složkami IZS), resp. finance,
- při plnění tohoto úkolu se doporučuje využívat odborníky ze základních a ostatních složek integrovaného záchranného systému a využít pomůcky vydané MV-GŘ HZS ČR „Preventivně výchovná činnost na úsecích požární ochrany a ochrany obyvatelstva“ (čj. PO-278-6/OOB-2004; spis je k dispozici na HZS kraje). Obsahové zaměření a doporučené formy přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při mimořádných událostech v podmínkách obce jsou uvedeny v příloze č. 3.

2. Podíl obce na provádění záchranných a likvidačních prací

2.1 Koordinování záchranných a likvidačních prací v místě nasazení složek integrovaného záchranného systému a v prostoru předpokládaných účinků mimořádné události a řízení součinnosti těchto složek **provádí velitel zásahu**, který může starostu obce požádat o spolupráci při provádění záchranných a likvidačních prací a pro plnění některých úkolů v ochraně obyvatelstva, které jsou v kompetenci obce.

2.1.1 Velitelem zásahu je zpravidla velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář hasičského záchranného sboru s právem přednostního velení. Pokud na místě zásahu není ustanoven velitel zásahu, řídí součinnost těchto složek velitel nebo vedoucí zasahujících sil a prostředků složky IZS, která v místě zásahu provádí převažující činnost.

2.1.2 Velitel zásahu je při provádění záchranných a likvidačních prací oprávněn:

- zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu a nařídit, aby místo zásahu opustila osoba, jejíž přítomnost není potřebná, nařídit evakuaci osob, popř. stanovit i jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví, majetku a životního prostředí a vyzvat osobu, která se nepodřídí stanoveným omezením, aby prokázala svoji totožnost,
- nařídit bezodkladné provádění nebo odstraňování staveb, terénních úprav za účelem zmírnění nebo odvrácení rizik vzniklých mimořádnou událostí,
- vyzvat právnické nebo fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci,
- zřídit štáb velitele zásahu jako svůj výkonný orgán a určit náčelníka a členy štábu (velitelé vedoucích složek IZS nebo fyzické osoby či zástupci právnických osob, se kterými složky IZS spolupracují nebo které poskytují osobní a věcnou pomoc),
- rozdělit místo zásahu na sektory, popřípadě úseky a stanovit jejich velitele, kterým je oprávněn ukládat úkoly a rozhodovat o přidělování sil a prostředků do podřízenosti velitelů sektorů a úseků.

2.2 Úkoly obecního úřadu a starosty obce vztahující se k záchranným a likvidačním pracím

Zákon o IZS stanoví orgánům obce také úkol podílet se na provádění záchranných a likvidačních prací s integrovaným záchranným systémem. Převážná část úkolů je však směřována do oblasti ochrany obyvatelstva (tyto úkoly jsou řešeny v následující kapitole).

Starosta obce je ze zákona oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci.

Starosta obce, který při nebezpečí z prodlení uložil povinnost právnické osobě a podnikající fyzické osobě poskytnout věcný prostředek:

- informuje hejtmána o uložení této povinnosti
- zabezpečí jeho vrácení tomu, kdo věcný prostředek poskytl
- vydá potvrzení o využití tohoto prostředku

Potvrzení obsahuje:

- údaje o uživateli popř. vlastníkovi věcného prostředku
- nezbytné identifikační údaje věcného prostředku
- datum a hodinu poskytnutí a vrácení věcného prostředku
- stav opotřebení a poškození
- poučení o náhradě
- označení orgánu (starosty), který potvrzení vydal

K poskytnutí věcné nebo osobní pomoci nelze vyzvat fyzické osoby, které požívají výsady a imunity podle mezinárodního práva.

Od osobní pomoci jsou osvobozeni

- osoby ve věku do 18 let a od 62 let,
- osoby zdravotně nezpůsobilé k výkonu požadovaných činností,
- plně invalidní osoby,
- poslanci a senátoři Parlamentu ČR a členové vlády,
- a dále osoby, které by tím vystavily vážnému ohrožení sebe nebo osoby blízké.

Ženám lze nařídit pouze takovou osobní pomoc, která není v rozporu se zákoníkem práce a vyhláškou č. 288/2003 Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání.

2.3 Významným nástrojem obce při provádění záchranných a likvidačních prací i při plnění úkolů ochrany obyvatelstva je jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, kterou obec zřizuje a spravuje na základě § 68 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

- **Velitele této jednotky**, po vyjádření hasičského záchranného sboru kraje k jeho způsobilosti vykonávat funkci velitele, **jmenuje a odvolává starosta obce**. Přihlíží přitom k návrhu občanského sdružení působícího na úseku požární ochrany.
- Ke zvýšení akceschopnosti a zkvalitnění činnosti jednotky sboru dobrovolných hasičů obce se mohou do těchto jednotek zařadit i osoby vykonávající tuto službu jako svoje zaměstnání. O tomto opatření rozhodne obec po projednání s hasičským záchranným sborem kraje.
- Obec může zrušit jednotku sboru dobrovolných hasičů obce jen se souhlasem hasičského záchranného sboru kraje.
- **Obec zřizuje požární hlídku**, pokud nezřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů obce a určí ji hasičský záchranný sbor kraje.
- **Obec zabezpečuje akceschopnost jednotky** sboru dobrovolných hasičů obce, odbornou přípravu členů jednotky, materiální a finanční potřeby, zajišťuje péči o členy jednotky, poskytuje náhradu ušlého výdělků členu jednotky, který se ve své pracovní době nebo v době, ze které mu plyne příjem z podnikání nebo

jiné samostatně výdělečné činnosti, zúčastní zásahu při požáru nebo jiných záchranných prací při živelních pohromách nebo jiných mimořádných událostech nebo nařízeného cvičení anebo nařízené odborné přípravy. Zabezpečuje a hraří pro členy jednotky preventivní zdravotní prohlídky.

- Obecní úřad zajišťuje účast velitelů a strojníků jednotky sboru dobrovolných hasičů obce na jejich odborné přípravě.
- Obce mohou na základě smlouvy o sdružení uzavřené podle občanského zákoníku, vzájemně mezi sebou nebo s hasičským záchranným sborem kraje sdružovat prostředky a zřídit společnou jednotku požární ochrany. Společnou jednotku požární ochrany mohou dvě nebo více obcí zřídit jen vytvořením svazku obcí (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích) a po vyjádření HZS kraje. Svazky obcí jsou formou spolupráce mezi obcemi umožňující společně plnit jejich úkoly v oblasti samostatné působnosti, které jsou nad síly jednotlivých obcí. Předmětem činnosti svazku obcí mohou být, v souladu s § 50, odst. 1, zákona o obcích, úkoly v oblasti požární ochrany.
- Jednotka požární ochrany provádí požární zásah podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování sil a prostředků, provádí záchranné a práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech.
- Jednotky požární ochrany plní úkoly také na úseku ochrany obyvatel. Základní početní stav členů jednotky sboru dobrovolných hasičů obce se zvyšuje o potřebný počet členů, je-li tato jednotka současně zařízením civilní ochrany.

Základní početní stav členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a jejich minimální vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany podle jejich zařazení v plošném pokrytí kraje jednotkami (kategorie JPO II, JPO III, JPO V) daných vyhláškou č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek PO ve znění vyhlášky 226/2005 Sb. je následující:

Vnitřní organizace jednotky	Kategorie jednotky				
	JPO II/1	JPO II/2	JPO III/1	JPO III/2	JPO V
Celkem základní početní stav členů ⁵⁾	12	24	12	24	9
Počet členů v pohotovosti pro výjezd v dané kategorii jednotky	4	8	4	8	4
Funkce					
Velitel	1	1	1	1	1
Velitel družstva	2	5	2	5	2
Strojník	3	6	4	6	2
Hasič, starší hasič	6	12	5	12	4
Požární technika a věcné prostředky požární ochrany³⁾					
Cisternová automobilová stříkačka v základním provedení (dále jen „CAS“)	1	1	1	1	1 ¹⁾
Dopravní automobil	1	1	1	1	1 ¹⁾
Automobilový žebřík do 30 m	1 ²⁾	1 ²⁾	1 ²⁾	1 ²⁾	-
Automobilová plošina do 30 m	1 ²⁾	1 ²⁾	-	-	-
Odsavač kouře nebo přetlakový ventilátor	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾
Motorová stříkačka	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1
Izolační dýchací přístroj ⁴⁾	4	8 ¹⁾	4	8 ¹⁾	4 ¹⁾
Vozidlová radiostanice požární ochrany	2	2	2	2	-
Přenosná radiostanice požární ochrany	2	4	2	4	1 ¹⁾
Mobilní telefon	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾

- 1) Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce je vybavena uvedenou požární technikou, věcnými prostředky požární ochrany, jen pokud je to odůvodněno plošným pokrytím, dokumentací zdolávání požáru objektů, jejichž ochranu před požáry a mimořádnými událostmi jednotka zabezpečuje. Do počtu izolačních dýchacích přístrojů, přetlakových ventilátorů a motorových stříkaček se započítávají také tyto prostředky umístěné v CAS nebo v jiné požární technice ve vybavení jednotky.
- 2) Vybavení jednotky sboru dobrovolných hasičů obce výškovou technikou se provádí podle obdobné zásady, na které je vybavena stanice typu P2 hasičského záchranného sboru kraje (příloha č. 3 a 6 vyhl. 247/2001 Sb).
- 3) Kromě minimálního vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany je jednotka sboru dobrovolných hasičů obce vybavována další požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany nebo jinými prostředky, pokud je předurčena pro systém záchranných prací při dopravních nehodách, při haváriích, při živelních pohromách a pro ochranu obyvatelstva. To platí i v případech, kdy je nadstandardní vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany a jinými prostředky odůvodněno havarijním plánem kraje nebo dokumentací zdolávání požáru objektů, jejichž ochranu před požáry a jinými mimořádnými událostmi jednotka zabezpečuje. Vybavení požární technikou a prostředky požární ochrany může být zvýšeno až na jedena-půlnásobek limitů uvedených v tabulce (zaokrouhuje se nahoru).
- 4) Autonomní dýchací přístroj na stlačený vzduch s otevřeným okruhem, typ s plicní automatikou pro použití v plynném prostředí.
- 5) Základní početní stav členů jednotky sboru dobrovolných hasičů obce se zvyšuje o potřebný počet členů stanovený právním předpisem, je-li tato jednotka současně zařízením civilní ochrany.

Vysvětlivky:

- JPO II/1** – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,
- JPO II/2** – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,
- JPO III/1** – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,
- JPO III/2** – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s územní působností kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000,
- JPO V** – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s místní působností kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu.

Poznámka: Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která není zařazena do plošného pokrytí má základní početní stav členů jako jednotka JPO V.

Zásady činnosti jednotek požární ochrany na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva

Na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva jednotky provádí zásah podle zásad uvedených v § 21 až 28 vyhlášky č. 247/2001 Sb. Při zásahu

- a) zdolávají požáry,
- b) provádí záchranné a likvidační práce,
- c) podílí se na evakuaci obyvatel,
- d) podílí se na označování oblastí s výskytem nebezpečných látek,
- e) podílí se na varování obyvatel,
- f) podílí se na dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku,
- g) podílí se na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití.

Jednotka požární ochrany vykonává na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel jen takovou výše uvedenou činnost, která odpovídá jejímu zařazení v plošném pokrytí a její dislokaci ve vztahu k vnější zóně havarijního plánování a k havarijnímu plánu kraje.

3. Ochrana obyvatelstva

Obecní úřad v rámci přenesené působnosti, v souvislosti s řešením mimořádných událostí na úseku ochrany obyvatelstva především:

3.1 Zajišťuje varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím (starostovi obce zákon ukládá zajišťovat varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím a organizovat v dohodě s velitelem zásahu nebo starostou obce s rozšířenou působností evakuaci osob z ohroženého území obce)

3.1.1 Varování a poskytování tísňových informací

- Varování musí odpovídat hrozícímu nebezpečí zejména co do jeho účinnosti.
- Postupuje se zpravidla z připravených podkladů uvedených ve výpisu z havarijního plánu kraje (vnějšího havarijního plánu).
- Varování a poskytování informací obyvatelstvu se provádí sirénou nebo místním informačním systémem.
- Varování obyvatelstva se uskutečňuje varovným signálem „Všeobecná výstraha“ (kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin; signál může být vyhlášován třikrát za sebou v cca třímínutových intervalech), který se vyhláší při hrozbě nebo vzniku mimořádné události, která může ohrozit životy a zdraví občanů, majetek a životní prostředí. Jedná se o jediný tón sirény, určený pro veřejnost.
- Po zaznění varovného signálu následuje tísňová informace, ze které se obyvatelé obce dozvědí, co se stalo, kde se to stalo, jaké nebezpečí hrozí, co mají obyvatelé obce učinit k ochraně svého zdraví, zvířat, resp. majetku.
- Při havárii místního informačního systému je potřebné mít připraven náhradní způsob varování a informování (využitím složek IZS, tlampači, osobním stykem, mobilem.).
- Zvláštní pozornost věnovat neslyšícím (mít o nich přehled a připravit individuální postup varování a informování).
- Příprava a využití textových informací.

Ověření systému varování (zkouška sirén, resp. místního informačního systému)

- Signál „Zkouška sirén“ (nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 vteřin) je používán k ověřování provozuschopnosti sirén.
- Je vyhlášován zpravidla každou první středu v měsíci ve 12.00 hod.
- Zjištěné závady se sdělují Hasičskému záchrannému sboru kraje.

3.1.2 Ukrytí a evakuace obyvatel obce

Jak ukrytí, tak i vlastní evakuace obyvatelstva musí být přiměřené a odpovídat hrozícímu nebezpečí. Při evakuaci je obecní úřad oprávněn využít všech složek IZS k zajištění vyklizení ohrožených zón a to v případě nebezpečí i za použití donucení.

- Ukrytí nebo evakuace osob se uskutečňuje na základě vzniklé situace okamžitě

nebo postupně dle připravených plánů (výpisu z havarijních plánů kraje nebo vnějšího havarijního plánu).

- K ukrytí a evakuaci poskytovat včasné a přesné informace obyvatelům obce.

Ukrytí osob:

- Ukrytí osob v mírových podmínkách, např. při úniku nebezpečných látek se zabezpečuje v improvizovaných úkrytech s využitím přirozených vlastností staveb, uzavřením a utěsněním oken, dveří, vypnutím ventilace apod. Improvizovaným úkrytem může být např. rodinný dům, byt v panelovém domě, kancelář, prodejna a všechna další místa, kde lze vyjmenovaná opatření uskutečnit.

Evakuace

- Evakuaci se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí. Vlastní evakuace se provádí z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění.
- Evakuace se vztahuje na všechny osoby v místech ohrožených mimořádnou událostí s výjimkou osob, které se budou podílet na záchranných pracích, na řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost.
- Přednostně se evakuace plánuje pro děti do 15 let, pacienty ve zdravotnických zařízeních, osoby umístěné v sociálních zařízeních, osoby zdravotně postižené, doprovod osob zde uvedených.

Evakuaci zajišťují pracovní skupina krizového štábu, evakuační a přijímací středisko (k zabezpečení evakuace lze využít zařízení CO pro zajištění evakuace, které může tvořit obsluha evakuačního střediska nebo obsluha přijímacího střediska. Za tímto účelem je obec oprávněna takovéto zařízení CO zřídit).

Pracovní skupina krizového štábu zajišťuje zejména řízení průběhu evakuace, koordinaci přepravy ze shromaždišť osob do evakuačních středisek a poté prostředky hromadné přepravy do přijímacích středisek a dále do cílových míst přemístění, dopravní prostředky a jejich přerozdělování mezi evakuační střediska, řízení nouzového zásobování pro obyvatelstvo, koordinaci činnosti evakuačních a přijímacích středisek, spolupráci s orgány veřejné správy a se zdravotnickými a humanitárními organizacemi, dokumentování průběhu celé evakuace. Důležité je správné vytipování a zabezpečení evakuačních prostorů a promyšlená organizace celé evakuace.

Evakuační středisko zajišťuje zejména řízení přepravy z míst shromažďování do evakuačního střediska s využitím dostupných dopravních prostředků, vedení evidence o příjmu evakuovaných osob a poskytování pomoci při slučování evakuovaných rodin, přerozdělování evakuovaných osob do předurčených příjmových oblastí a přijímacích středisek, vytvoření a označení místa pro podávání základních informací v prostoru evakuačního střediska, první zdravotnickou pomoc, popřípadě přednemocniční neodkladnou péči a převoz zraněných nebo nemocných do zdravotnických zařízení, vytyčení tras k nástupním stanicím hromadné přepravy,

nocleh a stravování pro personál a evakuované obyvatelstvo, které se zdrží v evakuačním středisku déle než 12 hodin, udržování veřejného pořádku v prostoru evakuačního střediska, podávání informací o průběhu evakuace pracovní skupině krizového štábu.

- Ubytování, stravování, zásobování a distribuce zásob se zajišťuje na základě uzavřených smluv nebo na základě mimořádných pravomocí.
- Evakuační středisko je nutno označit nápisem, případně mezinárodně platným rozeznávacím znakem CO.

Přijímací středisko zajišťuje příjem evakuovaných osob, přerozdělení evakuovaných osob do předurčených cílových míst přemístění a míst nouzového ubytování, první zdravotnickou pomoc a případný odvoz nemocných do vyčleněných zdravotnických zařízení, informování orgánů o průběhu evakuace, informování evakuovaných osob, zejména o místě nouzového ubytování a stravování, informování orgánů veřejné správy, dotčených evakuačními opatřeními, o počtech a potřebách evakuovaných osob.

- Přijímací středisko je nutno označit nápisem, případně mezinárodně platným rozeznávacím znakem CO.
- Zvláštnosti provádění evakuace v rámci povodňové ochrany (*viz. příloha 1*).
- Zvláštnosti provádění evakuačních opatření v okolí jaderných zařízení (*viz. příloha 2*).

3.2 Podílí se na zajištění nouzového přežití obyvatel obce (starostovi obce zákon ukládá organizovat činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce).

- Souběžně s evakuací a v souladu s plány, uzavřenými dohodami a smlouvami zabezpečuje obecní úřad a starosta obce nouzové přežití obyvatel (nouzové ubytování, nouzové zásobování základními potravinami a vodou, nouzové dávky energií, nouzové základní služby obyvatelstvu). Při plnění tohoto úkolu je nutno zajistit především dodržení základních hygienických a zdravotních podmínek a proto je vhodné realizovat plnění tohoto úkolu vždy v úzké součinnosti s orgány hygienické či zdravotní služby popř. součinnost těchto orgánů zajistit již ve fázi prevence konkrétních mimořádných událostí.
- Humanitární pomoc, dle zákona číslo 241/2000 Sb. zabezpečuje vláda prostřednictvím Správy státních hmotných rezerv, jednotlivé rezorty, orgány státní správy a samosprávy, nevládní církevní organizace, právnické osoby, jednotlivci; obsahem humanitární pomoci je především materiální, finanční, poradenská, duchovní a psychologická pomoc.

3.3 Hospodaří s materiálem civilní ochrany.

Vláda České republiky v usnesení ze dne 22. dubna 2002 č. 417 ke Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 souhlasila s bezúplatným převodem pro stát trvale nepotřebného materiálu civilní ochrany do vlastnictví obcí, u nichž je uložen.

Pokud byl převod realizován postupuje se podle Pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 3 ze dne 23. srpna 2004. Podle tohoto pokynu obce projednávají

veškeré záležitosti týkající se nakládání s materiálem CO s příslušným hasičským záchranným sborem kraje.

3.4 Vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany.

Orgány obce vedou evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany.

Základem evidence je evidence stálých úkrytů (dále jen „SÚ“) vybudovaných investičním způsobem. Údaje o SÚ jsou vedeny na evidenčních listech, které jsou zpracovány pro každý jednotlivý SÚ.

Obce vedou ve svých plánech úkrytí, které jsou součástí krizových plánů:

- evidenční listy SÚ v obci,
- seznamy SÚ v obci
- přehledy o úkrytí obyvatelstva obce.

Požadavky na zajištění provozuschopnosti SÚ CO, provádění pravidelné údržby, kontrol a revize technických zařízení SÚ CO jsou uvedeny v ČSN 73 9050 „Údržba stálých úkrytů civilní ochrany“.

Četnost kontrol není stanovena, je doporučeno kontroly ze strany obecních úřadů provádět pravidelně po 3 letech na každém SÚ. **Cílem kontrol je** zhodnotit, zda SÚ splňuje či nespĺňuje ochranné vlastnosti v souladu s jeho zaříděním v centrální evidenci SÚ CO a s ohledem na zjištěné závady, zda je technicky možné a efektivní závady odstranit a uvést SÚ do původního provozuschopného stavu.

3.5 Seznamuje právnické a fyzické osoby v obci s ochranou obyvatelstva (viz 1.2).

3.6 Je oprávněn zřizovat zařízení civilní ochrany.

Zařízení civilní ochrany bez právní subjektivity (dále jen zařízení CO) je organizační součástí obce určené k ochraně obyvatelstva. Je tvořeno zaměstnanci nebo jinými osobami a dále věcnými prostředky. Postup při zřizování zařízení civilní ochrany a při odborné přípravě jejich personálu je stanoven vyhláškou č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

Obec jako zřizovatel může požádat hasičský záchranný sbor kraje o vyjádření k účelnosti zřízení zařízení civilní ochrany. V žádosti uvede název obce, identifikační číslo obce jako právnické osoby, adresu sídla obecního úřadu, městského úřadu nebo magistrátu, kontaktní osobu a adresu objektu, v němž má být zařízení civilní ochrany zřízeno.

V žádosti se dále uvedou zdroje možných rizik vzniku mimořádných událostí a další skutečnosti využitelné při posuzování účelnosti zřízení zařízení civilní ochrany.

Hasičský záchranný sbor kraje zašle zřizovateli vyjádření do 30 dnů ode dne doručení žádosti a uvede v něm, pro jaký účel je vhodné zařízení civilní ochrany zřídít z hlediska potřeb zabezpečení úkolů vyplývajících z vnějšího havarijního plánu nebo havarijního plánu kraje, popř. povodňového plánu a doporučí personální složení zařízení civilní ochrany.

Personální složení a věcné prostředky zařízení civilní ochrany, odborná příprava personálu zařízení civilní ochrany jsou uvedeny v příloze vyhlášky č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

3.7 Je dotčeným orgánem ve stavebním a územním řízení z hlediska ochrany obyvatelstva.

Obec je považována z hlediska ochrany obyvatelstva za dotčený orgán v územním plánování a ve stavebním a územním řízení.

Obecní úřad je dotčeným orgánem z hlediska ochrany obyvatelstva při rozhodování o umístování a povolování staveb, změnách staveb a změnách v užívání staveb, odstraňování staveb a při rozhodování o povolení a odstraňování terénních úprav a zařízení.

Požadavky ochrany obyvatelstva v územním plánování a stavebně technické požadavky na stavby civilní ochrany nebo stavby dotčené požadavky civilní ochrany uplatňuje obecní úřad podle vyhlášky č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Požadavky ochrany obyvatelstva v územním plánování se uplatňují jako požadavky civilní ochrany vyplývající z havarijních plánů a krizových plánů v rozsahu, který odpovídá charakteru území a druhu územně plánovací dokumentace. Z hlediska obce to jsou požadavky civilní ochrany k územnímu plánu obce a požadavky civilní ochrany k regulačnímu plánu.

Na základě stanoviska dotčeného orgánu uplatněného k návrhu zadání regulačního plánu se v souladu s územním plánem obce zapracuje do regulačního plánu doložka civilní ochrany.

Stavebně technické požadavky na stavby civilní ochrany a stavby dotčené požadavky civilní ochrany uplatňované v územním a stavebním řízení zahrnují požadavky na:

- stálé úkryty,
- stavby financované s využitím prostředků státního rozpočtu, stavby škol a školských zařízení, ubytovny a stavby pro poskytování zdravotní nebo sociální péče z hlediska jejich využitelnosti jako improvizované úkryty,
- stavby pro průmyslovou výrobu a skladování.

4. Finanční zabezpečení

Finanční zabezpečení je pokryto z příspěvku státu na výkon státní správy v přenesené působnosti v souladu s §§ 7, 9 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Dále mohou být využity možnosti krajů pro zabezpečení jednotlivých úkolů dotacemi do rozpočtů obcí podle § 10 zákona č. 250/2000 Sb.

Chce-li obec dosáhnout vyšší úrovně připravenosti na řešení mimořádných událostí a krizových situací musí využít vlastních zdrojů.

II. Řešení krizových situací

V některých případech může nabýt mimořádná událost takových rozměrů, že k jejímu řešení nestačí zdroje předurčené v rámci postiženého územního celku. Získání dalších zdrojů je možné jen na úkor omezení běžných funkcí systému (i práv a svobod občanů), případně vyžádáním z území, která mimořádnou událostí postižená nejsou. Toho lze dosáhnout jen zákonem stanoveným způsobem, kterým je akt vyhlášení krizového stavu. Mimořádnou událost k jejíž řešení byl vyhlášen **krizový stav** označujeme jako **krizovou situaci**.

První řád České republiky rozlišuje čtyři **krizové stavy**. Pokud bychom je seřadili podle závažnosti, jsou to stav nebezpečí; nouzový stav; stav ohrožení státu a válečný stav.

- Stav nebezpečí vyhláší hejtman kraje (primátor hlavního města Prahy).
- Nouzový stav vyhláší vláda.
- Stav ohrožení státu vyhláší Parlament na návrh vlády.
- Válečný stav vyhláší Parlament.

Fungování obce v krizovém řízení je vymezeno krizovým zákonem a jeho prováděcími předpisy. Povinnost zajišťovat připravenost obce na řešení krizových situací ukládá krizový zákon orgánům obce všeobecně. Blíže specifikovány jsou pak úkoly starosty obce a obecního úřadu.

Obec plní úkoly v krizovém řízení ve dvou rozdílných režimech - v režimu bez výskytu krizové situace (**příprava obce na řešení krizové situace**) a v režimu vyvolaném výskytem krizové situace (**řešení krizové situace**).

Zároveň krizový zákon ukládá orgánům obce povinnost stanovovat, organizovat a provádět opatření v něm uvedená v mezích své působnosti vymezené zvláštními právními předpisy. Dále se uvádí, že působnost orgánů obce podle krizového zákona je výkonem státní správy v přenesené působnosti.

1. Příprava obce na řešení krizových situací

Za připravenost obce na krizové stavy jsou odpovědné orgány obce (obecní úřad a starosta obce).

Obecní úřad:

- Organizuje přípravu obce na krizové situace.
- Poskytuje hasičskému záchrannému sboru kraje podklady a informace potřebné ke zpracování krizového plánu kraje.
- Seznamuje právnické a fyzické osoby s charakterem možného ohrožení, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení.
- Shromažďuje údaje o počtu a totožnosti osob, které v době krizového stavu přechodně změnily pobyt a nachází se na správním území obce, a předává tyto údaje krajskému úřadu a do ústřední evidence o přechodných změnách pobytu osob.
- Podílí se na zajištění veřejného pořádku.
- Plní další úkoly stanovené krajským úřadem.

Starosta obce:

- Odpovídá za připravenost obce k řešení krizových situací.
- Odpovídá za údržbu a provoz informačních a komunikačních prostředků a pomůcek krizového řízení určených Ministerstvem vnitra.

Starosta obce může zřídit jako svůj pracovní orgán pro řešení krizových situací **krizový štáb obce**. Jeho zřízení by mělo proběhnout předem, tj. při přípravách na řešení krizových situací. Členové krizového štábu mají být na členství připravováni. Pro jejich činnost je potřebné vybrat a vybavit vhodné prostory.

2. Řešení krizové situace po vyhlášení krizového stavu

V případě vyhlášení krizového stavu jsou orgány obce povinny zajistit provedení krizových opatření v podmínkách obce. Pokud je nutné, aby k tomuto účelu bylo vydáno nařízení obce, nabývá toto účinností okamžikem vyvěšení na úřední desce obecního úřadu. Zveřejnění musí proběhnout také dalšími způsoby, které jsou v místě obvyklé jako např. místní informační systémy, místní kabelová televize a internetové prezentace obce. Vydávat nařízení obce je vyhrazeno radě obce.

2.1 V době krizových stavů obecní úřad:

- Shromažďuje údaje o počtu a totožnosti osob, které v době krizového stavu, přechodně změnily pobyt a nachází se na správním území obce.
- Předává výše uvedené údaje krajskému úřadu a do ústřední evidence o přechodných změnách pobytu osob.
- Podílí se na zajištění veřejného pořádku.
- Plní další úkoly, které stanoví krajský úřad.

V době krizového stavu může obec uložit fyzické osobě povinnost pracovní výpomoci. **Pracovní výpomoci** se rozumí povinnost fyzických osob vykonávat jednorázové a mimořádné úkoly nezbytné pro řešení krizové situace, které jsou povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení, a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech. Jedná se o odlišný institut, kterým je **pracovní povinnost**. Tou se rozumí povinnost fyzických osob vykonávat po nezbytnou nutnou dobu určené práce, které jsou nutné pro řešení krizové situace a které jsou tyto osoby povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení, a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Po splnění pracovní výpomoci vydá obec fyzické osobě potvrzení, které obsahuje zejména:

- osobní údaje fyzické osoby,
- den zahájení a ukončení pracovní výpomoci,
- počet odpracovaných hodin,
- druh a místo práce,
- poučení o náhradě a
- označení orgánu, který potvrzení vydal.

Fyzická osoba může tuto povinnost, resp. další povinnosti dle krizového zákona

odmítnout, pokud by jejich plněním ohrozila život nebo zdraví vlastní nebo jiných osob anebo pokud jsou povinnosti jí ukládané v rozporu se zákonem.

Právnícké nebo fyzické osobě náleží peněžní náhrada za poskytnutí věcného prostředku nebo vykonání pracovní výpomoci. Povinnost ji vyplatit má orgán krizového řízení, který o uložení povinnosti rozhodl. Peněžní náhradu lze poskytnout po vzájemné dohodě též za poskytnutí dobrovolné pomoci.

Pokud dojde v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními a cvičeními ke škodě způsobené právníckým a fyzickým osobám, pak za tyto škody odpovídá stát. Této odpovědnosti se stát může zprostit jen tehdy, pokud se prokáže, že poškozený si způsobil škodu sám. Peněžní náhradu poskytne ten orgán krizového řízení, který nařídil krizové opatření nebo cvičení, při němž anebo v jehož důsledku vznikla škoda či újma.

2.2 V době krizových stavů starosta obce:

- Zabezpečuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím.
- Nařizuje a organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce.
- Organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce.
- Je oprávněn požádat právnícké a fyzické osoby o poskytnutí dobrovolné pomoci.
- Plní úkoly a opatření uvedené v krizovém plánu kraje.
- Zajišťuje organizaci dalších nezbytných opatření.

Starosta obce je oprávněn vyzvat právnícké a fyzické osoby k poskytování osobní nebo věcné pomoci za podmínek obdobných jako při řešení mimořádné události.

Pokud dojde k situaci, že starosta obce své úkoly v době krizového stavu neplní, může hejtman převést výkon těchto úkolů na předem stanovenou dobu na zmocněnce, kterého za tímto účelem jmenuje.

Výše uvedené úkoly plní starosta obce zpravidla za pomoci krizového štábu obce, který si může zřídit jako svůj pracovní orgán k řešení krizové situace obce.

2.3 Při vytváření krizového štábu se doporučuje postupovat následovně:

- Do krizového štábu obce lze např. jmenovat odborníky, kteří jsou dostupní na území obce. Je-li při obecní radě zřízena bezpečnostní komise rady, je možné do krizového štábu obce jmenovat její členy.
- Na činnosti krizového štábu obce se budou rovněž podílet zaměstnanci obecního úřadu, kteří budou vyčleněni pro potřeby krizového štábu. Ti zpravidla tvoří základ stálé pracovní skupiny krizového štábu obce.
- Pokyn k aktivaci krizového štábu obce vydává starosta obce (vedoucí krizového štábu obce) v případě, že
 - je vyšším orgánem krizového řízení vyhlášen krizový stav a celé nebo část území obce se nachází na území, pro které byl krizový stav vyhlášen,
 - obdrží od velitele zásahu žádost o součinnost při záchranných a likvidačních pracích při řešení mimořádné události na území obce,

- je k tomu vyzván hejtmanem kraje při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací Ministerstvem vnitra,
- aktivace krizového štábu obce je součástí úkolů prováděných při cvičení.

Vyrozumění členů krizového štábu a dalších určených osob (např. řidičů určených pro svoz) provádí určené pracoviště (např. ostraha objektu obecního úřadu). Vyrozumívaná osoba se zároveň dozví místo, kde bude krizový štáb zasedat a dobu zahájení zasedání.

Činnost krizového štábu obce se po jeho aktivaci řídí pokyny jeho vedoucího. Když se členové krizového štábu obce sejdou na určeném místě a v určenou dobu, zahájí nepřetržitou činnost stálá pracovní skupina krizového štábu. Plenární zasedání krizového štábu obce se svolává podle potřeby.

Stálá pracovní skupina krizového štábu obce při řešení krizové situace nebo při koordinaci záchranných a likvidačních prací:

- analyzuje vývoj krizové situace nebo mimořádné události ve správním území obce,
- dokumentuje postup řešení krizové situace nebo mimořádné události,
- podává vedoucímu krizového štábu návrh na způsob řešení, postup při ochraně obyvatelstva a na vyhlášení, změnu nebo odvolání krizového stavu,
- soustřeďuje informace o stavu sil a prostředků,
- vede celkový přehled nasazení sil a prostředků
- rozpracovává návrhy na využití sil a prostředků,
- organizuje spojení s krizovými štáby okolních obcí, krizovým štábem určené obce a krizovým štábem svého kraje,
- zabezpečuje informování veřejnosti o přijatých opatřeních a postupu řešení krizové situace nebo mimořádné události,
- připravuje technickou a informační podporu nasazeným silám a prostředkům,
- vede evidenci finančních výdajů a nákladů na opatření při krizové situaci nebo mimořádné události,
- organizuje ochranu obyvatel postiženého území, zásobování a humanitární pomoc obyvatelům postiženého území,
- zabezpečuje ukládání a využívání pracovní povinnosti a pracovní výpomoci,
- zabezpečuje ukládání povinnosti poskytovat věcné prostředky a jejich využívání.

Výše uvedené činnosti jsou vykonávány přiměřeně rozsahu řešené krizové situace.

2.4 Činnost při vzniku náhlého ohrožení objektu obecního úřadu a jeho okolí

Hovoříme-li o vzniku náhlého ohrožení ve vztahu k objektu obecního úřadu, máme na mysli zejména vznik požáru v objektu, teroristický útok na objekt, výskyt toxických látek v ovzduší, ale i havárie na energetických zařízeních v objektu, informačních systémech apod.

Při vzniku požáru se postupuje dle vypracované dokumentace požární ochrany. Obecní úřad by měl mít vypracovány zásady, jak manipulovat s neznámými

zásilkami či jinými podezřelými předměty, které se v rámci fungování úřadu mohou v jeho objektu vyskytnout.

Obecní úřad by měl mít rovněž vypracovány některé další dokumenty, např. zásady k opuštění objektu při výskytu toxických látek v ovzduší, při povodni apod.

Příloha 1: Zvláštnosti provádění evakuace v rámci povodňové ochrany

Plánování evakuace ze záplavových území ohrožených přirozenými a zvláštními povodněmi vychází z hydrologických výpočtů, analýzy povodňového ohrožení, z dostupných podkladů správců povodí a správců vodních toků o pravděpodobné hranici území ohroženého přirozenými povodněmi a zvláštními povodněmi. Dotčený územně příslušný vodoprávní úřad, který záplavová území stanovuje, předává mapovou dokumentaci těchto území dotčeným stavebním úřadům a Ministerstvu životního prostředí.

Evakuace se při přirozených a zvláštních povodních zahajuje na základě rozhodnutí územně příslušných povodňových orgánů, v případě vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu na povodní ohroženém území, na základě rozhodnutí příslušného orgánu veřejné správy. Evakuace se provádí podle zpracovaných povodňových nebo havarijních plánů.

Při plánování evakuace je třeba respektovat rozdílné působení dvou základních typů povodňového ohrožení a vycházet z podkladů příslušných povodňových plánů územního celku a havarijních plánů vybraných vodů vzdouvajících vodních děl (dále jen „vodní dílo“).

Při ohrožení přirozenými povodněmi se evakuace provádí z prostorů ohrožených záplavami na základě rozhodnutí územně příslušného povodňového orgánu v závislosti na vyhodnocení aktuální povodňové situace a s ohledem na průběh a dobu příchodu záplavové vlny.

Při bezprostředním ohrožení bezpečnosti vodních děl a vývoji směřujícímu k narušení jejich funkce a vzniku zvláštní povodně varují vlastníci vodních děl po vodním toku níže položené povodňové orgány, Hasičský záchranný sbor ČR a v případě nebezpečí z prodlení i bezprostředně ohrožené subjekty.

Při ohrožení zvláštní povodní, při dosažení kritických hodnot sledovaných jevů a pokud hrozí bezprostřední havárie vodního díla doprovázená nebezpečím vzniku průlomové vlny, se provádí okamžitá evakuace ihned po varování obyvatelstva a nařízení evakuace, a to všemi dostupnými prostředky do předem stanovených prostorů.

Evakuace se plánuje s důrazem na rychlost a komplexnost přemístění obyvatelstva a zaměstnanců s ohledem na dobu příchodu čela průlomové vlny.

V případě bezprostřední hrozby nebo vzniku mimořádné situace na vodním díle, která vyžaduje záchranné povodňové práce, se evakuace provádí na základě rozhodnutí územně příslušného povodňového orgánu. V případě vyhlášení stavu nebezpečí nebo nouzového stavu na území ohroženém mimořádnou situací na vodním díle se evakuace provádí z tohoto území na základě rozhodnutí příslušného orgánu veřejné správy.

Příloha 2: Zvláštnosti provádění evakuačních opatření v okolí jaderných zařízení

V zónách havarijního plánování jaderných zařízení se plánuje evakuace, která se týká obyvatelstva z části či z celého urbanistického celku, případně většího územního prostoru.

Příprava evakuace v okolí jaderných elektráren musí vycházet jak z analýzy rizik, tak i z právních norem, které určují limitní hodnoty. Při přípravě se vychází z vnitřních havarijních plánů jaderných elektráren, vnějších havarijních plánů a podmínek stanovených zvláštním právním předpisem. Přitom se vychází z následujících zásad:

- v případě poruchy na technologickém zařízení jaderné elektrárny, která by mohla vyústit ve vznik radiační havárie, se zahajuje příprava přímé evakuace. Přímou evakuaci se rozumí evakuace, prováděná bez předchozího ukrytí evakuovaných osob;
- v případě vzniku radiační havárie se provádí ze středového prostoru a z vybraných sektorů v závislosti na směru větru evakuace s ukrytím. Evakuaci s ukrytím se rozumí evakuace provedená po předchozím ukrytí evakuovaných osob a po snížení prvotního nebezpečí ozáření z radioaktivního oblaku.

Příloha 3: Obsahové zaměření a doporučené formy přípravy obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí v podmínkách obce

1. Přednášky, besedy, instruktáže zaměřené k charakteru možného ohrožení obyvatel obce, k připraveným opatřením k zabezpečení ochrany obyvatelstva, jeho života, zdraví a majetku. Zvláštní pozornost věnovat občanům sluchově, zrakově a tělesně postiženým. **Obsah se doporučuje zaměřit diferencovaně, dle možných ohrožení obce, na následující problematiku:**

- zdroje a místa nebezpečí vzniku mimořádných událostí v okolí bydliště a pracoviště, kde může dojít k ohrožení životů, zdraví a majetku; jiné možné zdroje vzniku mimořádných událostí,
- opatření, která jsou připravena k záchraně životů, zdraví a majetku v případě vzniku mimořádných událostí,
- varovný signál „Všeobecná výstraha“ k upozornění na hrozící nebo nastalou mimořádnou událost a chování obyvatelstva po jeho vyhlášení,
- využívání telefonních čísel tísňového volání (112, 150, 155, 156, 158),
- poskytování první pomoci zraněným osobám,
- chování při vyhlášení evakuace (obsah evakuačního zavazadla, zásady opuštění bytu),
- místo, kde mohou obyvatelé obce obdržet další informace o rizicích vzniku mimořádné události a připravených opatřeních,
- možnosti a způsoby ukrytí při vzniku mimořádných událostí (improvizované ukrytí),
- chování při úniku nebezpečné látky do životního prostředí,
- příprava a použití prostředků improvizované ochrany povrchu těla a dýchacích orgánů při úniku nebezpečných látek do životního prostředí,
- provádění částečné dekontaminace,
- chování při vzniku, v průběhu a po skončení povodní,
- chování při hrozbě použití výbušnin, nálezů podezřelého předmětu, obdržení podezřelé zásilky,
- chování při použití chemických, biologických, radiologických a jaderných zbraní,
- chování v případě vyhlášení epidemiologických a epizootických opatření,
- používání přenosných hasících přístrojů, jednoduchých hasebních prostředků a způsoby hašení malých požárů.

2. Porady nebo semináře s právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na teritoriu obce k seznámení s charakterem možného ohrožení obyvatel obce a s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi.

3. Využívání informačních a poradenských středisek obcí k informování obyvatel

o možnostech vzniku mimořádných událostí, o připravených záchranných a likvidačních pracích a chování obyvatelstva při jejich vzniku.

- 4. Rozhlasové vysílání místní, vysílání místní kabelové televize** zaměřené na vzdělávací pořady o chování obyvatelstva při vzniku mimořádné události vyvolané člověkem, přírodními vlivy nebo technickou závadou a které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí aktualizované na místní podmínky (povodně, zemětřesení, sněhové laviny, požáry, atmosférické poruchy, havárie v chemických provozech a skladech s únikem nebezpečných látek do životního prostředí, radiační havárie, ropné havárie...). Místní kabelovou televizi lze využít k promítání videofilmů natočených k problematice chování obyvatelstva při vzniku mimořádných událostí.

Literatura:

Adamec, M.: Postavení obce v oblasti bezpečnosti, bakalářská práce, VŠB-TU Ostrava, Fakulta bezpečnostního inženýrství, 2006.

Adamec, V.: Působnost obcí v krizovém řízení, Nakladatelství Dr. Josef Raabe, s. r. o., Praha, 2005.

Hanuška, Z.: Organizace jednotek požární ochrany I., vydalo Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava, 1998.

Kratochvílová, D.: Ochrana obyvatelstva, vydalo Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava, 2005.

Martínek, B., Linhart, P. a kolektiv pracovníků Institutu ochrany obyvatelstva: Ochrana obyvatelstva, učební pomůcka pro vzdělávání v oblasti krizového řízení, MV - GR HZS ČR, 2006.

Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).

Vyhláška Ministerstva č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb.

Vyhláška č. 288/2003 Sb., kterou se stanoví práce a pracovní podmínky, které jsou zakázány těhotným ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání.

Nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně, ve znění nařízení vlády č. 498/2002 Sb.

Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a ná-

hrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva, ve znění nařízení vlády č. 527/2002 Sb.

Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.

Název: Řešení mimořádných událostí a krizových situací
(Příručka pro starosty obcí a referenty prevence Sdružení hasičů Čech,
Moravy a Slezska)

Autoři: Mgr. Bohumír Martínek, Ph.D., Ing. Vilém Adamec, Ph.D.,
Dr. Ing. Zdeněk Hanuška,
Na zpracování příručky se podílela také Ústřední odborná rada ochrany
obyvatelstva Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Lektor: Ing. Lucie Kalvarová, Ph.D.

Odpovědný redaktor: Mgr. Karel Švanda

Vydal: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR
Kloknerova 26, 148 01, Praha 4

Tisk: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o.
Bartůňkova 4, 149 01, Praha 4

Vydání: první

Rok vydání: 2006

Náklad: 20 000

ISBN: 80-86640-64-7

